

עין משפט
גד מצוה

בז א מיי פֿירט מהלכות פסולי המוקדשין:
הלכה ד ה:
בח ב מיי פיי מהלכות פרה אדומה הלכ ו:
בב ג מיי פיו מהלכות תרומות הלכה ז:
טויד סומן שלא:
ל ד מיי פיל מהלכות פרה אדומה הלכה יג:
לא ה מיי פ"ג מהלכות מעשר שני הלכה ד:
לב ו מיי פ"ו מהלכות פרה אדומה הלכה ז:
לג ז מיי פ"י שם הלכה א סמוג עשין רלג:

—

מוסף רש"י

ערל. שמתו אחיו ממחמת מילה. שהיה. ממי חטאת על הטמא (שכ"ו ג.) איש איש. מורע אהרן והוא זרוע או זר, לרבות את הערל. שהוא טמא שלא יאכל תרומה אם כהן הוא (חגיגה ד.) דבהאי קרא תרומה תמי, דתמי וזא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים. והיינו תרומה דסני ליה בהעיר שמש (רע"ב ט.) הערל והטמא פטורים. מי חטאת. אין חייבין לשלוח עולות ראומתיהן על ידי שלח (חגיגה ד.) הבל כשרים לקדש. מי חטאת לתם אפר על המים (שבת פז.) לתם מים על האפר בכלי חרס. (יומא ג.) לערב מים יחם. חטאת (שכ"ו ג.)

מכאן שייך לעמוד הבא. והנה הטהור. ואי טהור יתירה הוא דהא טהור קא, מכלל שהוא טמא. שואל מכלל טומאה (יומא ג.) אזי טהור כל דהא משמע דהא קרא יתירה הוא, דתמי לעיל מטה ולקח אובי ועבד ממש איש טהור, והוא ליה למתבד והוא על הטמא, לימוד על טבול יום שכשר בפרה. ולשחקן טבול יום דאקרי טהור למעשה, דתמי וזמן ממש וטהר (נזחים י.) התרומה וההכורים. נזרים קריין תרומה, דאמר מר (תוכות י.) ותזנות ידן אל הנזירים. לכן כן בתרומה (חגיגה יח.) ובעיניו ב"ח (ג.) חייבין עבדין אלו מיתה. וז' או כהן טמא האוכלן במזיד (ב"מ טז) האוכלן מזיד, דתמי ומתו כי זי יתללוהו ומקין קדש, וכל זר לא יאכל קדש, וכל הענין מדבר בתרומה (חגיגה טז.) וחורוש. האוכלן שוגג דתמי (ויקרא כב) ואיש כי יאכל קדש בגננה ויפך תמיטתו עליו (שם.) ואסורים וזרים. כלאו (שם) גלא יאכל, ואטריך למתניהי משום דבעי למתניהי מה שאין כן במעשר, דאפילו אסור ליכא (ב"מ ג.) והן בכסי כהן. לקדש כהן את האשה ולקח דמיתהן עבדים וקרקעות ובהמה טמאה (חגיגה טז) משא"כ במעשר, סתם משנה כ"י מזהיר דאמר מעשר ממון גבוה הוא והמקדש צו לא קדש. (ב"מ טז.) ועוד, האוכלן באחד וזמא. אכל בפחות אין עולין אלא כל החולין אסור לזרים (חגיגה טז) לריבין אחד

עב:

אין **נימול** **אלא** **ביום**. הקשה הר"ר אפרים דאמאי אינטריך פ"ק דקידושין (דף כט. וסס) אותו ולא אותו דאשה לא מחייבא למול את צנה מיפוק לי דהוי מלות עשה שהזמן גרמא ציום ולא צלילה דמהאי טעמא פטרינן אשה מציית וי"ל דלר' אלעזר ברבי שמעון אינטריך והא דנימול לשמונה לא חשיב זמן גרמא כיון דמשמונה ואילך כל שעמא זמנו הוא י:
מר סבר דרשין וביום. אע"ג דמזכתינ ח' ימים דרשין (שבת דף קלג.) ולא לילות וציום דרשין (סס) אפילו בשבת מ"מ שפיר דריש מו"ו דוציום לרצויי כל הני דאין נימולים אלא ציום:
שלא **בזמנו** **נשרף** **בין** **ביום** **בין** **באי"ה**. וא"ת הא ה' דרשי' ט ליתן צקר שני על שריפתו וכיון דשלא בזמנו הוא למה נריך להמתין עד הצקר ישרפנו במזלא יו"ט דכבר נעשה נותר מקודש יש לומר דכיון דלא אפשר לשורפו ציו"ט קבע זמנו בצקר שני:
שהזה **בו'**. אינטריך לאשמועינן דהזזה כשרה אע"ג דאסור בתרומה וקדשים כי טמא:
שמותר **בנגיעה** **דתרומה** **אינו** **דין** **שמותר** **בפרה**. וא"ת מחוסר כפרה יוכיח שמותר בתרומה ואסור בפרה וי"ל דמה למחוסר כפרה שכן אסור בנגיעת קדשים ואיכא למיעבד ק"ו מתריייהו מה טבול יוס שאסור בנגיעת תרומה וקדשים מותר בפרה ערל שמותר בנגיעת תרומה וקדשים כי טמא:
התם **משום** **דמאים**. ואפי' רבנן מודו התם דפטור ואם תאמר בפ"ק דחגיגה (דף ד. וסס) למה לן זכורך למעוטי טומטום ואנדרוגינוס כשציליו מבחון מיפוק לי דערל הוא דפטור וי"ל דטומטום כיון דלא אפשר למול לא מאים ולא מיפטר מטעם ערל א"נ ה"פ התם משום דמאים ותשיב התם לר' עקיבא ערל כי טמא אצל לרבנן לא ולרבנן אינטריך זכורך למעוטי טומטום:
חזין **בחדש"ו**. פי' הקוטנ' דדרשין ואסף איש ולא קטן ואי אפשר לומר כן דצפרק טרף בקלפי (יומא דף מג. וסס) דריש צהדיא איש להכשיר זר טהור להכשיר האשה והניח מי שיש צו דעת להניח פרט לחש"ו:
הנך **דפסולים** **התם** **בשרים** **הבא**. ומכשיר טפי בקטן משום דאמי לכלל איש:
דשקיל **חד** **ויהיב** **חד**. פי' אותו שותמן האפר בתוך מי חטאת הוא עגלמו יערב המים והאפר יחד:
ונתן **וא** **נתנה**. קרא יתירא קדריש ולא דריש מדכתב ונתן ולא ונתנה שהרי כל המורה בלשון זכר גאמרה:

לימוד

אמר לך א"ב גימא א) קרא ולקח מאי ולקחו דאפי' הנך דפסולין התם בשרים הבא אי הכי אשה נמי^ב ונתן ולא ונתנה ורבנן אי כתיב ולקח ונתן הוה אמינא שקיל חד ויהיב חד יכתב רחמנא ולקחו ואי כתב רחמנא ולקחו ונתנו ה"א דשקלי תרי ויהבי תרי כתב רחמנא ולקחו ונתן דאפי' שקלי תרי ויהיב חד והזה הכי א) הכא משום חומרא דפרה היא אצל לענין מגע תרומה ערל מותר: דמאים. ליראות בעזרה: ואזרו לטעמייהו. ר' יהודה ורבנן דאיפליגו לעיל באנדרוגינוס: פלג דשרים. כל הטהורים כשרין לקדש מי חטאת אפי' אשה אצל ערל וטמא לא רבי: ולקחו לטמא. בתר אסיפת אפרה כתיב הך עבודה דקידוש ואין עבודה מפסקת בינמים: הנך דפסולים צאסיפה פסולים לקידוש. והתם (יומא דף מג.) דרשין ואסף איש ולא קטן טהור להכשיר את האשה. וליכא למדשח איפכא איש ולא אשה טהור ואפי' קטן דאמר בפרק טרף בקלפי (סס דף מ:) כל הפרשה כולה משמע מוציא מיד משמע א) וע"כ סוגיא^ב דשמעתתא הכי איתא התם: אס כן. דההוא אסיפה נקט לגבי מקדש לכתוב ולקח לטמא כי היכי דכתב צאסיפה ואסף לשון יחיד: אפילו הנך דפסולין הסס. כגון קטן: דשקל חד. אפרה ויהיב חד מים: הטהור

הערל פרק שמיני יבמות

מר **סבר** **דרשין** **וציום**. וי"ו יתירא דמאי למכתב ציום השמיני נימול וכתיב (ויקרא יב) וציום לאיתויי מילה שלא בזמנה. ואע"ג דמשוך מהכא לא מיתרבי דהא מדרבנן הוא וכתר הכי תקון כיון דקטן שעברה זמנו מתרבי ואע"ג דשלא בזמנו הוא האזי נמי תקנוה רבנן כעין דאורייתא:
ומר **סבר** **לא** **דרשין** **וציום**. ולא גמרינן מיניה קטן שעברה זמנו ונימול אפי' צלילה וכ"ש משוך דמדרבנן הוא: כי הא דפניא. דמיוצתא דלוחציה ר' אלעזר לרבי יוחנן דקטן שעברה זמנו מוציום השמיני איתרבי דאינו נימול אלא ציום:
נוטר **בזמנו**. ציום שנעשה נותר אין נשרף אלא ציום דכתיב (ויקרא יז) ציום השלישי:
שלא **בזמנו**. ששה שריפתו:
לשעה **לעשרה** **לי"א** **לי"ב**. דקתמי צפ' ר' אליעזר במסכת שבת (דף קמ.) נולד צין של ע"ש נימול לעשרה חל יו"ט לאחר השבת נימול לי"א שני יו"ט של ר"ה נימול לי"ב:
ואפילו **לאמן** **דלא** **דריש** **וי"ו**. כגון ר' אלעזר ברבי שמעון דאמר לעיל שלא בזמנו נימול אפילו צלילה: וי"ו וס"א. כגון והנוטר איכא וי"ה יתירא:
ראיין **פנ**. פנ ראייתא את צן פדת שויצז דדורש את מקראות הללו כמשה מפי הגבורה בלשון מנאים. רבי אלעזר צן פדת לאז מנא היה ואמורא היה תלמידו של רבי יוחנן והוא רבי אלעזר סתם דמייירי בכל הש"ס בגמ' ורבי אלעזר סתמא דמשה וצרייתא הוא רבי אלעזר צן שמוע:
סנייה. לתורת כהנים:
טבול **יום** **אסור** **בפרומה**. לקמן צהאי פירקא (דף עד:) קראי דרשין:
ומותר **בזואה**. להזות על טמא מת כדאמר לקמן בשמעתין:
לימוד **על** **טבול** **יום** **שכשר** **בפרה**: **אין** **צאכילא** **קאמרינן**. צממיה וכי אכן לאכילה דפרה אדומה קאמרבינן ליה דמיפרוך תאמר בערל שאסור צאכילת מעשר לפיכך אסור בפרה:
לנגיעה. צעלמא קשרינן ליה וצנגיעה ליכא ללאקשויי תאמר בערל שאסור בנגיעת מעשר דהא אפילו בנגיעת קדשים מותר והכי דרשין ומה טבול יוס שאסור בנגיעה דתרומה דגממרי לקמן (דף עה.) מצמים יוצא וטמא עד הערצ' והכא נגיעה היא דצכלי משתעי קרא וקאמר דצעי הערצ שמש:
מוטר **בזואה**. דפרה:
ערל **שמוטר** **כו'**: שקיזש. שעירצ אפר צמים:
אנדרוגינוס. מהול שקידש קידושו כשר שאפי' אשה כשרה לקדש לרבנן ולקמן ילפינן טעמייהו:
רבי **עקיבא**. דריש פירקין (דף ע.) איש איש מורע אהרן וגו'. מדרבי לערל גצי טמאים שמע מינה דכי הדדי נינהו ואפילו לנגיעה דתרומה אסור:
לא **לישפמיט**. אם איתא דר' עקיבא לכל מילי ערל כטמא משוי ליה לא לישתמיט תנא צעלמא דליתני לענין מגע טומאות הערל והטמא כי הדדי וימא ר"ע היא מדלא אשכחן ר' יהודה

מסורת הש"ס

א) [נעיל סה: וש"נ],
ב) ערכין ג. א) [תוספתא דפרה פ"ד],
ד) מניגה ד. ד) [נעיל ע. לקמן עד.],
ו) [מניגה ד. ד:]
ז) שנת קול. יומא מג. ערכין ג. פרה פ"ה מ"ד,
ח) [דף עג.],
ט) [ויקרא יא.]
י) דפרשתא רש"ל ס"א,
כ) [נ"ע חס' מניגה כ. ד"ה דכתיב, ט שבת כ:],

—

תורה אור השלם

1. וביום השמיני ימול בשר עֲרֵלְתּוֹ.

ויקרא יב ג
2. איש איש מוקדש אֶהְיֶה וְהָיָה צָרָע או זָב בְּקוֹדְשִׁים לֹא יֵאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהַר וְהִנָּהוּ כָּכָל טָמֵא נֶפֶשׁ או אִישׁ אֲשֶׁר חָצָא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַּת זָרָעִי:

ויקרא כב ד
3. וְלִקְחוּ לִשְׂמַת מִפֶּנֶּר שְׂרֵפֶת הַחֲטָאֹת וְקָמַן עָלָיו מִים חַיִּים אֶל כָּלִי:
ממברר יט יז

—

הגהות הב"ה

א) גמ' אי"כ יומא בהאי קרא ולקח:
ב) רש"י ד"ה לא לישתמיט וכו' מדלא צממין הכי שטע מניגה הלא ממוס:
ג) ד"ה הנך דפסולים וכו' מיד משמע ובריה סוגיא דפרשתא הכי איתא התם. י"ב וע"ש בפריש"י דף מ"ג על א"ה סתמא דכתיב מים הוא דלריך למדשח מעין היפוך הירשה דכחז הקודם כדי להיות משמע מולא מיד משמע דל"כ לשחקן מיניה ע"ש והיה הכא:
ד) תיב' ד"ה וכו' הא דדרשין:

—

מוסף רש"י (המשך)
ומאה לנצל ואין צטלין צבוי, משא"כ במעשר דצבול צבוב ולא צעי אחד ומאה (ב"מ טז.) ויטעונין דריצתא דריב. לפי שהשני עושה שלשי וזרים גזרו עליהם מומתא עזי לפיכך פוסלות את התרומה אם לא טעלן (חגיגה טז) ואם עושה שלשי בתרומה, מה שאין כן במעשר שאין טעון מחילת ידים לפירות, דאמר מר הוטעל דיו לפירות הכי זה מגבי הרוח (ב"מ טז.) והעריב שמש. אם נטמא ונתמא דאורייתא וטבל, אינו אוכל בתרומה עד שיעריב שמשו (חגיגה טז.) מה שאין כן במעשר.
אין מיתה ואין חומש ואין אסור לזרים שהרי כל עצמו נאכל לזרים, וחומש שמוסף צדפוינו לא איירי הכי בחומש כי הוא גוונא, דאין בתרומה פדיון, ונכסי הדיוט נמי לא היו לקנות בו עבדים וקרקעות, דלא נימן אלא לאכלא ושמיא וסביה, ואין טעון רחילת ידים, שאין השני פסול בו לעשות שלשי, ואין טעון הערב שמש, דקד"ל טבל ועלה אוכל במעשר (שם.) עד כאן שייך לעמוד הבא.